

АНОТАЦІЯ

Ящук Т. А. Механізм фінансування закладів вищої освіти в умовах нестабільності ринку освітніх послуг. На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК», Київ, 2019.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню сутності механізму фінансування закладів вищої освіти, розробки та обґрунтування наукових і практичних рекомендацій щодо його удосконалення шляхом формування і впровадження організаційних і економічних чинників ефективності використання фінансових ресурсів університетів в умовах нестабільності ринку освітніх послуг.

Узагальнено теоретичні підходи до змісту сутності освітньої послуги та ринку освітніх послуг в умовах його нестабільності. Досліджено досвід зарубіжних країн та визначено умови, за якими можлива його адаптація для вітчизняного ринку освітніх послуг. Здійснено теоретичне узагальнення механізму фінансування діяльності установ вищої освіти.

Визначена загальна тенденція нерівномірності розподілу часток державного і приватного джерел надходження коштів до установ освіти. Виявлена позитивна динаміка обсягу надходжень до спеціальних фондів університетів. Визначено, що у позабюджетних надходжень провідне місце займає плата за послуги, які надають заклади вищої освіти. Проведене дослідження структури доходів, що становлять надходження від плати за послуги показало, що найбільшу частку складають кошти за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю.

Обґрунтовано необхідність впровадження моніторингу ефективності механізму фінансування закладів вищої освіти як необхідної передумови забезпечення їх конкурентоспроможності. Доведено, що управління фінансовим забезпеченням ґрунтується на відповідному механізмі, який існує як система елементів, що регулюють процес розробки і реалізації управлінських рішень у цій сфері.

Запропоновано новий підхід до кількісного вимірювання і комплексної оцінки ефективності фінансового механізму установ вищої освіти України. Розроблено модель комплексної оцінки такої системи дозволяє на основі порівняльного аналізу здійснити оцінку ефективності чинного фінансового механізму вищих навчальних закладів України.

Розроблено економіко-математичну прогнозу модель результативності освітніх послуг з урахуванням фінансового чинника, яка доцільна для її застосування у процесі аналізу стану і оцінки перспектив розвитку закладів вищої освіти.

Ключові слова: *ринку освітніх послуг, заклади вищої освіти, механізм фінансування, фінансове забезпечення, управління фінансовим забезпеченням, бюджетне фінансування, позабюджетне фінансування.*

АННОТАЦИЯ

Ящук Т. А. Механизм финансирования учреждений высшего образования в условиях нестабильности рынка образовательных услуг. На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Высшее учебное заведение «Университет экономики и права «КРОК», Киев, 2019.

Диссертация посвящена исследованию сущности механизма финансирования учреждений высшего образования, разработки и обоснования научных и практических рекомендаций по его усовершенствованию путем формирования и внедрения организационных и экономических факторов эффективности использования финансовых ресурсов университетов в условиях нестабильности рынка образовательных услуг.

Обобщены теоретические подходы к содержанию сущности образовательной услуги и рынка образовательных услуг в условиях его нестабильности. Исследован опыт зарубежных стран и определены условия, по которым возможна его адаптация для отечественного рынка образовательных услуг. Осуществлено теоретическое обобщение механизма финансирования деятельности учреждений высшего образования.

Определена общая тенденция неравномерности распределения долей государственного и частного источников поступления средств в учреждения образования. Выявлена положительная динамика объема поступлений в специальные фонды университетов. Определено, что во внебюджетных поступлениях ведущее место занимает плата за услуги, которые предоставляют учреждения высшего образования. Проведенное исследование структуры доходов от поступлений за плату за услуги показало, что наибольшую долю составляют средства за услуги, предоставляемые бюджетными учреждениями согласно их основной деятельности.

Обоснована необходимость внедрения мониторинга эффективности механизма финансирования учреждений высшего образования как необходимой предпосылки обеспечения их конкурентоспособности. Доказано, что управление финансовым обеспечением основывается на соответствующем механизме, который существует как система элементов, регулирующих процесс разработки и реализации управленческих решений в этой сфере.

Предложен новый подход к количественному измерению и комплексной оценке эффективности финансового механизма учреждений высшего образования Украины. Разработана модель комплексной оценки такой системы позволяет на основе сравнительного анализа осуществить оценку эффективности действующего финансового механизма учреждений высшего образования Украины.

Разработана экономико-математическая прогнозная модель результативности образовательных услуг с учетом финансового фактора, которая целесообразна для ее применения в процессе анализа состояния и оценки перспектив развития учреждений высшего образования.

Ключевые слова: рынок образовательных услуг, учреждения высшего образования, механизм финансирования, финансовое обеспечение, управление финансовым обеспечением, бюджетное финансирование, внебюджетное финансирование.

ANNOTATION

Yashchuk T.A. The mechanism of higher education institutions financing in the conditions of the instability of the educational services market. A manuscript.

Dissertation for a Candidate Degree in Economics, specialty 08.00.03 – Economics and Management of National Economy. – Higher Educational Establishment «University of Economics and Law «KROK», Kyiv, 2019.

The thesis is devoted to the research of the essence of the financing mechanism of higher education institutions, the development and substantiation of scientific and practical recommendations for its improvement through the formation and implementation of organizational and economic factors of the efficiency of the use of financial resources of universities in the conditions of the instability of the market of educational services.

Theoretical approaches to the content of the educational service and the market of educational services in the conditions of its instability were summarized. The experience of foreign countries was studied and the conditions under which its adaptation was possible for the domestic market of educational services were defined. The theoretical generalization of the financing mechanism of institutions of higher education activity was done.

The general tendency of uneven distribution of shares of state and private sources of funds to educational institutions was determined. The positive dynamics of the volume of revenues to the special funds of universities was revealed. It has been determined that payment for services provided by higher education institutions occupies a leading place in off-budget returns. The conducted study of the income structure, which is the income from payment for services, showed that the largest proportion is the funds for services rendered by budget institutions according to their main activity.

The necessity of implementation of monitoring the effectiveness of the financing mechanism of higher education institutions was substantiated, as the necessary condition for ensuring their competitiveness. It was proved that the management of financial support is based on the appropriate mechanism, which exists as a system of elements governing the process of development and realization of management decisions in this area.

A new approach to quantitative measurement and integrated assessment of the financial mechanism of higher education institutions in Ukraine was proposed. The developed model of the complex estimation of such a system allows evaluating the effectiveness of the current financial mechanism of higher educational institutions in Ukraine on the basis of comparative analysis.

The economic-mathematical predictive model of the educational services efficiency was developed, taking into account the financial factor, which is expedient for its application in the process of state analysis and evaluation of the development of higher education institutions prospects.

Keywords: *market of educational services, higher education establishment, financing mechanism, financial provision, financial management, budget financing, extra-budgetary financing.*